

XXX OLIMPIADA WIEDZY TECHNICZNEJ

Zawody I stopnia (szkolne)

Rok szkolny 2003/2004

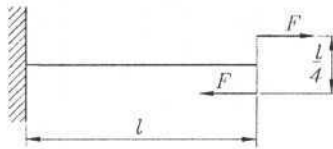
ZESTAW TESTÓW

WYJAŚNIENIE

Przed przystąpieniem do udzielania odpowiedzi przeczytaj uważnie poniższy tekst. Zestaw pytań obejmuje 21 zadań z zagadnień techniki. Odpowiedzi należy udzielać na załączonej **karcie odpowiedzi**. Tam, gdzie podane są propozycje odpowiedzi, należy zaznaczyć poprawną, stawiając krzyżyk w kolumnie oznaczonej literą odpowiadającą wybranej odpowiedzi. Z zadań od 16 do 21 należy wybrać trzy dowolne i wpisać odpowiedzi w postaci liczbowej pamiętając o dopisaniu jednostek, tam gdzie to konieczne. Należy stosować te jednostki, których użyto w zadaniu. Pełne rozwiązanie tych zadań należy dołączyć na osobnych kartkach.

Czas rozwiązywania 90 minut

1. Belkę obciążono, jak na rysunku.
Który z wykresów wraz z wyznaczonym $M_{\sigma_{\max}}$ odpowiada rzeczywistości?

a) rys.1,

rys.1 $M_{g_{\max}} = F \cdot \frac{l}{4}$

b) rys.2,

rys.2 $M_{g_{\max}} = -F \cdot l$

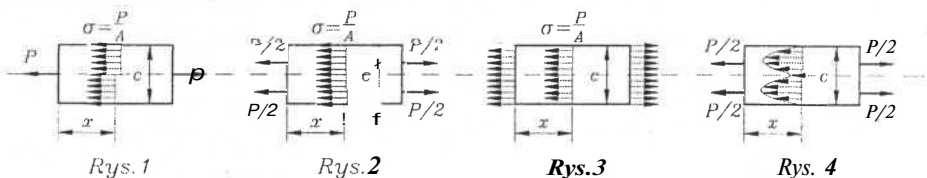
c) rys.3,

rys.3 $M_{g_{\max}} = F \cdot \frac{l}{4}$

d) rys.4.

rys.4 $M_{g_{\max}} = -P_A \cdot l + F \cdot \frac{l}{4}$

2. Na pręt działają równoważące się siły rozciągające. Czy w odpowiednio dużej odległości od punktu przyłączenia sił, wewnątrz pręta, wywołane tymi siłami stany naprężenia można przyjąć:
- jako praktycznie jednakowe, jak przedstawiono na rysunkach 1, 2 i 3,
  - zmiennie, jak ilustruje rys.4,
  - jednakowe tylko w przypadku obciążeń pokazanych na rys.3,
  - zależą od odległości tych obszarów.

Rys. 1

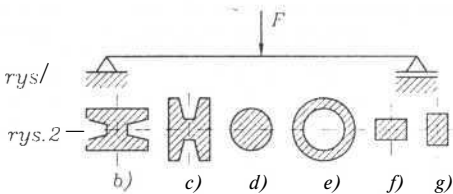
Rys. 2

Rys. 3

Rys. 4

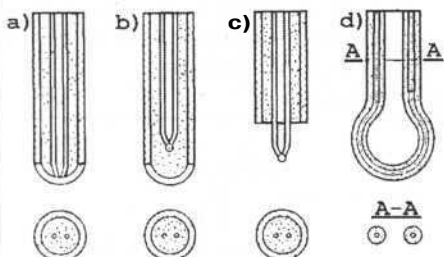
3. Które silniki charakteryzuje największy stosunek mocy do masy silnika?
- odrzutowy,
  - wysokoprężny Diesla,
  - spalinowy turbinowy,
  - spalinowy tłokowy.

4. Belkę obciążono, jak na rys.1. Zakładając, że siła $F = \text{const}$, a przekroje przedstawionych profili na rys.2 są równe, należy ułożyć kolejno profile wg rosnącej wytrzymałości. Który z poniższych wariantów spełnia to zadanie?

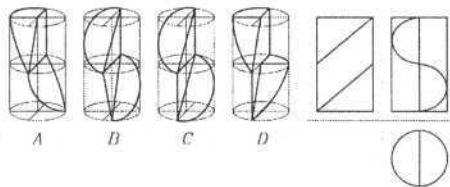
- a) f, d, g, b, c, e,   b) d, f, g, b, c, e,
c) d, f, g, b, e, c,   d) b, d, f, g, e, c.

5. Rysunek przedstawia różne wykonania spoin pomiarowych czujników płaszczyznych. Na którym pokazano spoinę uziemioną?

- a) a,   b) b,   c) c,   d) d.

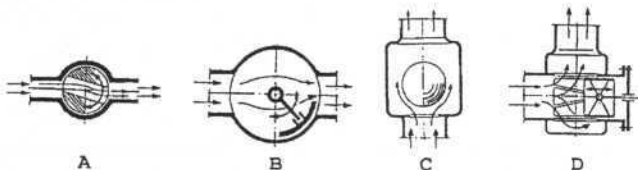
6. Która z brył odpowiada rzutowi przedstawionym obok?

- a) a,   b) b,   c) c,   d) d.

7. Na rysunkach przedstawiono schematy konstrukcyjne zaworów. Który z nich może być zaworem bezpieczeństwa?

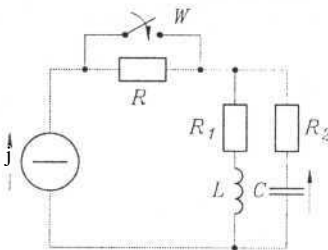
- a) a,   b) b,   c) c,   d) d.

8. Przy bezpośrednim uderzeniu pioruna o amplitudzie prądu $I=25\text{kA}$ potencjał obiektu budowlanego z uziemieniem o rezystancji $R=4,8\Omega$ wzrasta o wartość:

- a) 100 kV,   b) 96 kV,   c) 120 kV,   d) 128 kV.

9. W obwodzie o schemacie przedstawionym na rysunku przed zamknięciem wyłącznika W panował stan ustalony. Ile razy wzrośnie nowa ustalona wartość napięcia na kondensatorze po zamknięciu wyłącznika W w stosunku do wartości ustalonej przed zamknięciem wyłącznika? Dane: $R=6\text{k}\Omega$, $R_1=R_2=2\text{k}\Omega$, E - źródło napięcia stałego.

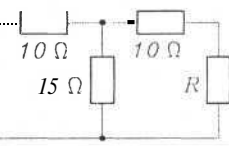
- a) 3,   b) 4,   c) 2,   d) 6.

10. Siedmiocyfrowy numer telefonu został przesłany za pomocą sekwencji binarnej w naturalnym kodzie dwójkowo-dziesiętnym BCD.

0 0 1 0 0 1 0 0 0 1 0 1 0 1 1 1 0 1 0 0 1 1 1 0 0 0

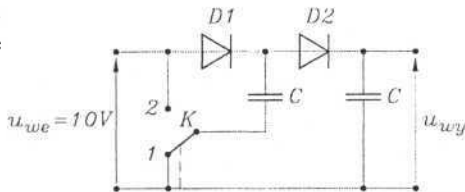
- Jaki to numer?   a) 2456938,   b) 2465938,   c) 2456398,   d) 2459638.

11. Przy jakiej wartości rezystancji R rezystancja widziana z zacisków AB dwójnika o schemacie przedstawionym na rysunku jest też równa R !

- a) 10Ω ,   b) 15Ω ,   c) 20Ω ,   d) 30Ω .

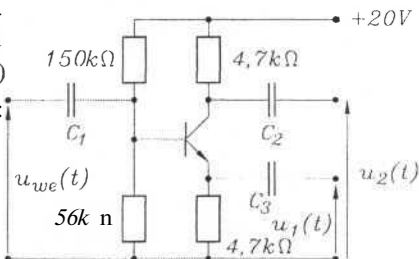
12. Zakładając, że diody $D1$ i $D2$ w układzie jak na rysunku są idealne, napięcie na wyjściu u_{wy} będzie miało wartość:

- a) $30V$,
b) $10V$,
c) $15V$,
d) $20V$.

klucz K przełącza się cyklicznie pomiędzy pozycjami 1 i 2

13. W układzie wzmacniacza akustycznego o schemacie przedstawionym na rysunku dla zakresu średnich częstotliwości sygnały wyjściowe $u_1(t)$ i $u_2(t)$ są względem siebie przesunięte w fazie o:

- a) 0° ,
b) 180° ,
c) 90° .

14. Współczesne odbiorniki radiowe mają zakres fal ultrakrótkich UKF-FM rozciągający się od częstotliwości $f_p=88$ MHz do częstotliwości $f_k=108$ MHz. Odpowiada to zakresowi długości fal:

- a) $(3,41 \div 2,78)m$,   b) $(3,2 \div 2,65)m$,
c) $(3,85 \div 2,92)m$,   d) $(3,5 \div 2,84)m$.

15. W których z wymienionych urządzeń do bezpośredniej przemiany energii pierwotnej na energię elektryczną następuje bezpośrednia przemiana energii chemicznej w elektryczną?

- a) ogniwa słoneczne,
b) ogniwa galwaniczne i paliwowe,
c) generatory radioizotopowe,
d) generatory termoelektryczne.

16. Pręt stalowy o średnicy $d=30$ mm i długości $L=0,4$ m poddano rozciąganiu siłą $P=120$ kN. Pomiary odkształceń wykazały przy tym zmniejszenie średnicy o $\Delta d=0,0068$ mm i wydłużenie $\Delta l=0,042$ mm pomiarowego odcinka o długości $l=50$ mm. Wyznacz dla materiału pręta moduł sprężystości postaciowej. Wynik podaj w 10^4 MPa z dokładnością do liczby całkowitej.

17. Zewnętrzna średnica słupa o przekroju w kształcie pierścienia (rura) wynosi $D=200$ mm. Siła ściskająca słup $P=400$ kN. Dopuszczalne naprężenia $\sigma_{dop}=95$ MPa.

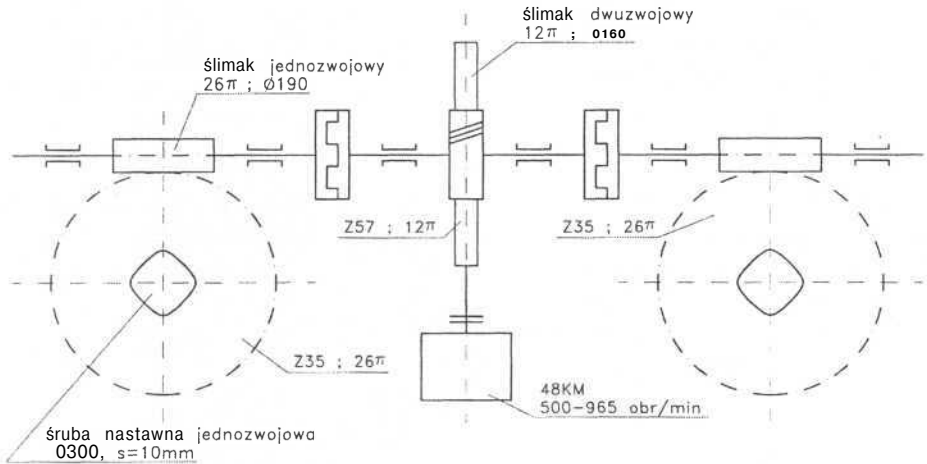
Jaka ma być grubość g ścianki słupa?

Wynik podaj w milimetrach z dokładnością do liczby całkowitej.

18. Maksymalna temperatura złącza w tranzystorze bipolarnym jest równa $T_{jmax}=175^\circ C$.

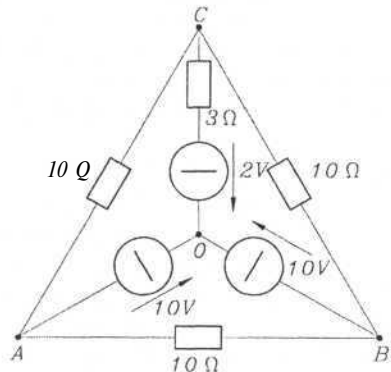
Rezystancja termiczna złącze-obudowa tranzystora wynosi $R_{thj-c}=200$ K/W. Tranzystor umieszczono na radiatorze o rezystancji termicznej $R_{thR}=100$ K/W. Przyjmij, że rezystancja termiczna obudowa-radiator jest równa 0. W czasie pracy radiator osiąga w stanie ustalonym temperaturę $T_R=55^\circ C$. Wyznacz wartość prądu kolektora w stałym punkcie pracy (napięcie kolektor-emiter $U_{CE}=20$ V). Wynik podaj w mA.

19. Rysunek przedstawia woinobieżne urządzenie nastawne górnego walca walcarki. Ruch śrub nastawnych otrzymuje się od silnika elektrycznego za pośrednictwem przekładni ślimakowej z poziomo ułożoną ślimacznica i dwóch przekładni ślimakowych, których ślimacznice połączone są ze śrubami nastawnymi. Prędkość obrotowa silnika $n = 500 \div 965$ obr/min. Oblicz różnicę między prędkością podnoszenia i opuszczania walców. Wynik podaj w mm/s z dokładnością trzech miejsc po przecinku.

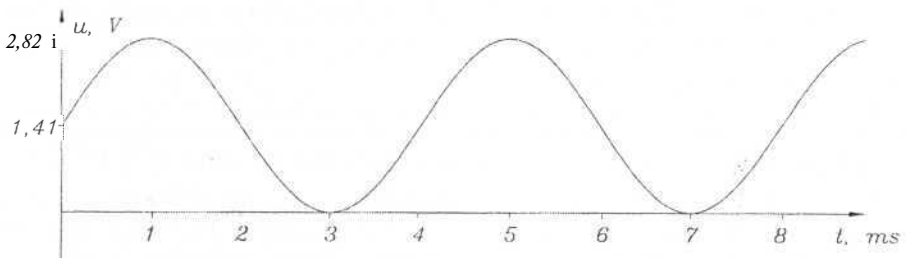

UWAGA: małe prędkości (rzędu $0,02 \div 0,2$ mm/s) nastawiania walca górnego podyktowane są jego bardzo dokładnym ustawieniem.

20. W obwodzie o schemacie przedstawionym na rysunku oblicz natężenie prądu przepływającego przez źródło napięcia o napięciu źródłowym $E=2V$. Wynik podaj w amperach.

21. Rysunek przedstawia oscylogram przebiegu napięcia sinusoidalnego ze składową stałą.

Wyznacz wartość skuteczną tego napięcia. Wynik podaj w V z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.